

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע פקודי דף השבוע מגילה כ"ג

פרנס השבוע

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

פרנס היום ↓ פרנס ← Follow any track	(א) עם מראי מקומות	(ב) אליבא דהלכתא	(ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית
יום ראשון לע"נ...	☐ דף כ"ג עמוד א' עם רש"י ותוס'	☐ דף כ"ג עמוד א' עם רש"י	☐ דף כ"ג עמוד א'
יום שני	☐ חזרה דף כ"ג עמוד א' <u>בענין לעשות צרכי יו"ט קודם שחרית</u> ע' רש"י מגילה ד"ה וממהרין (כג.) ע"ש יעב"ץ מגילה (כג.) #1 בעל קהלות יעקב בהגהותיו (מגילה כג.) #2 כף החיים או"ח פט (אות כה') #3	☐ דף כ"ג עמוד ב' עם רש"י <u>בענין לעלות מוקדם בשבת בבקר</u> ע' רש"י מגילה (כג.) מרדכי שבת רמז שצח ספר מהרי"ל הל' שבת אות לז' ערוך השולחן או"ח רפא' א'	☐ דף כ"ג עמוד ב'
יום שלישי	☐ דף כ"ג עמוד ב' עם רש"י ותוס' <u>בענין אם יש שמחת שבת או עונג יו"ט</u> ע' רש"י מגילה ד"ה וממהרין וד"ה וממהרין (כג.) ע"ש בכור שור תענית (ל.) #4 משנה שכיר (מנהג פרעשבורג בזמן סעודת יו"ט) #5	☐ <u>בענין קטו עולה למנין ז'</u> ע' שו"ע או"ח רפב' ג' מג"א שם רע"א שם	☐ חזרה א' דף כ"ג עמוד א'
יום רביעי	☐ חזרה דף כ"ג עמוד ב' <u>בענין אם יש להוכיח שנשים מברכות במצות עשה שהז"ג</u> ע' רא"ש קידושין פ"א (אות מט') #6 מאירי מגילה (כג.) #7 ר"ן על הרי"ף מגילה (יג.) #8 ברכת אברהם מגילה (כג.) #9	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' משנ"ב שם ס"ק יג' הערות דרשו 28 שם	☐ חזרה א' דף כ"ג עמוד ב'
יום חמישי	☐ <u>בענין דבר שבקדושה בעשרה</u> הגהות רע"א או"ח סי' נה' #10 ברכת אברהם מגילה (כג:) #11 ח"י אדם כלל לא' (יא') #12	☐ <u>ענינים שונים בדבר שבקדושה</u> ע' רמב"ם הל' תפילה ח' ו-ז' באר היטב נה' ס"ק ב' הגהות רע"א שם	☐ חזרה ב' דף כ"ג עמוד א'
יום ששי	☐ <u>בהמשך הענין</u> ברכת שמואל יבמות (כא') #13 חידושי הגר"ח על הש"ס מגילה (כג:) #14	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' שו"ע או"ח סי' נה' ס"ק ד' באר היטב שם ערוך השולחן נה' כד'	☐ חזרה ב' דף כ"ג עמוד ב'
שבת	☐ חזרה דף כ"ג מגילה ☐ חזרה דף כ"ג תענית	☐ חזרה דף כ"ג מגילה ☐ חזרה דף כ"ג תענית	☐ חזרה ג' דף כ"ג מגילה ☐ חזרה דף כ"ג תענית
הוספות	☐ חזרה דפים כ"ב-כ"ג מגילה ☐ שיעורי עיון על הדף ☐ בחינה על הדף		

לימוד מסכת מגילה מוקדש לע"נ ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחיאל ישראל הירט ע"ה

לע"נ ברוך בענדיש וברכה גרוס ע"ה

5. משנה שכיר (מנהג פרעשבורג בזמן סעודת יו"ט)

ואגב אומר דמדברי רש"י הללו הוא ראייה מפורשת למה שכתב ה"בכור שור' [סוף תענית, על או"ח סי' תקנ"ג] לחלק בין שבת ליו"ט. דבשבת ליכא שמחה רק עונג, וכן הוא בב"ח [סי' תקצ"ג], וביו"ט איכא שמחה ולא עונג. וה'שערי תשובה' בהלכות ט' באב [סי' תקנ"ב סק"א] הביאו. ומדברי רש"י הללו הוא מפורש כן, דביו"ט פירש משום שמחת יום טוב, ובשבת פירש משום עונג שבת. אך קשה לי על ה"בכור שור' הנ"ל, מהספרי בפרשת בהעלותך, על הקרא [במדבר י' י"ד] ד"וביום שמחתכם ובמועדיכם" מפרש [ר' נתן] דהאי "וביום שמחתכם" קאי על יום השבת, עיין שם. הרי מפורש יוצא דשבת יום שמחה הוא, וצ"ע. והפרישה [סי' תקפ"ט ס"ק יא] הביא ספרי הנ"ל, עיין שם. שוב מצאתי שבספר 'דעת תורה' להגאון מבערזאן [יו"ד], סי' א אות י' הרגיש מספרי הנ"ל והעיר בכל זה, עיין שם שהאריך בה, וכן ב'בית יצחק' [או"ח, סי' לט אות ג, וסי' קיד בשולי המכתב], עיין שם.

1. יעב"ץ מגילה

לפירוך כו'. נ"צ ואלע"פ שאינו ממלאכת אנשים. לריכין לשמור הבית והזנים צעוד שנשתייהן עסוקות בלכרי סעודה גם לריכות קיוע אנשיהן: (יעב"ץ)

2. בעל קהלות יעקב בהגותיו (מגילה)

משמע דמתעסק קודם התפילה, ולכאורה צ"ע מברכות י"ד, ועי' או"ח סי' פ"ט בשם תרומת הדשן ע"כ.

3. כף החיים או"ח פט (אות כה')

כה) שם. אסור לו להתעסק בצרכיו וכו'. משמע דוקא צרכיו הוא דאסור, אבל צרכי מצוה כגון צרכי שבת ויום טוב מותר לקנות בכורך קודם חפלה, וכן כתב הפרי חדש סוף אות ו'. יפה ללב אות ה'. וכן כתב הפרי מגדים באשל אברהם אות ט"ו ובמשבצות זהב סימן ר"ן אות א', אלא שכתב ובלבד שיקרא קריאת שמע ותפלה בזמנה יעו"ש. אמנם בסדר היום כתב דאם לא ימצא לקנות אחר התפלה אזי יקנה ואחר כך יתפלל שזו מצוה עוברת וגם היא דאורייתא ובלבד שיקרא קריאת שמע קודם, ואם הציבור מתפללין לא יפירש מהם עכ"ל. והביאו מגן אברהם בסימן רנ"א ס"ק ר', רבינו זלמן סימן ר"ן אות ג', שערי תשובה בזה הסימן אות י"ד. ועיין אליה רבה סימן ר"ן אות א'. אבל החיי אדם כלל א' מהלכות שבת אות ב' כתב דדוקא אם לא ימצא לקנות כלום לאחר התפלה יקדים לקנות מקודם ובלבד שיקרא קריאת שמע קודם יעו"ש. ועיין פרי מגדים אשל אברהם סימן רנ"א אות ו'.

7. מאירי מגילה (כג.)

הכל עולין למנין שבעה, או לאי זה מנין של קריאת התורה, ואפי' אשה ואפילו קטן, אבל אמרו חז"ל אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד הצבור. יש מי שאומר שיש שמל מקום צריך בכל קריאה קורא אחד גדול, והואיל וקרא אחד כבר נשלמה תקנת משה רבינו, ואין כאן עוד קריאה אלא מתקנת עזרא, שלא היה מנין הקוראים מתקנת משה רבינו אלא גוף הקריאה לבד ויכול להשלים הקריאה על ידי אשה וקטן, אבל לא שתעשה כל הקריאה ע"י אשה וקטן. ויש מי שמפרש שלא נאמרו הדברים אלא בזמן שהיו קוראין אמצעיים בלא ברכה, ואשה יכולה לקרות באמצע, אבל עכשו שכלו מברכין אין אשה קוראה כלל. וכן הדין גותן שהרי היאך תברך והיא פטורה, ומכל מקום קטן מברך, והואיל

6. רא"ש קידושין פ"א (אות מט')

שלא הזמן גרמא ונצמט לא מעשה. ורבינו יצחק בר יהודה ז"ל הביא ראייה דנשים מצרכות על מצות עשה שהזמן גרמא מהא דלמרינן (מגילה דף כג.) הכל עולין למנין שבעה אפילו אשה ואפילו קטן ואף על גב דאשה אינה מצויה לעסוק בתורה ואומר רבינו תם ז"ל דאינה ראויה לדברת תורה לפניה ולאחריה לאו משום מצות תלמוד תורה שהיא אפילו בדרך הערצ גא או נפטר צאהבה רצה חוזר ומנכך לחובת קריאת התורה מדע שכהן שקורא במקום נוי¹¹ חוזר ומנכך ועוד דלמא מה שאשה וקטן עולין למנין שבעה היינו צלמנע¹² כדלמרינן צמגילה צפרק הקורא את המגילה עומד (דף כא): מנא פומא מנכך לפניה וחותם מנכך לאחריה¹³ :

9. ברכת אברהם מגילה (כג.)

7) והתרוס' צ"ה (ל"ג ע"א) ד"ה הא צה"ד, דהריצ"י הביא ראייה שגשים מצרכות על מ"ע שהזמן גרמא ממה שהגשים מצרכות לפי מש"כ בסוגיין דנשים מצרכות למנין ז', אע"ג דלון אשה מצויה לעסוק בתורה. ור"ם דחה, שהצרכה אינה צרכה מצויה אלא שבת, ועוד ד"ל דעולה צלמנע צלי צרכה. ומוציין דנחלקו צעיקר גדר הצרכה של אשר צנז, אם זה על מצות ח"ת, או על עטם התורה. ע' משנ"ט בצרכ"א עמ"ס גיטין (מ' ע"א) צענין נשים מצרכות על מ"ע שהזמן גרמא אות ח', ועליל (כ"א ע"ב) צענין צרכות העולה לתורה אות ח'.

8. ר"ן על הרי"ף מגילה (יג.)

יום ממילה וכפרה: הבל"ז עולין קורין ראשון ולא אחרון משום צרכה למנין שבעה ואפילו אשה ואפי' קטן. לפי שא"ל לקורין האחרים שיאלו פי' עולין להשלים קאמר ולא שיהו צצרכתם ומיחו השתל דמקון רצנן כולס קטנים ולא נשים דכיון דלאו צעירכו כולס אשה וקטן קורין אפי' צני חויצא נייערו לא מפיקי לגמרי. ראשון ואחרון וכו' דקובין ודלי' ולפוס עיקר דינא נמי שאינו מנכך מצרכין מידי דהוא לקטן דמפטייר אלא הפוסח והחותם אשה וקטן אין צצניא ומנכך צצרכה הפטירה:

4. בכור שור תענית (ל.)

הס"ו או"ח סי' תקנ"ג סק"ב ותמה מאד אמ"ש בהג"ה שנהגו שכלא ללמוד בשבת ערב תשעה באב אחר חצות ולא לומר פרקי אבות מ"ח מאכילת בשר כו'. ולע"ד דלק"מ דמשמע בשבת דף ס"ג ע"ב דעונג ושמחה לא חזא מילתא היא ועונג לחוד ושמחה לחוד ולכן איכילת בשר דפשוט דהוה עונג כדכתיב ותתענגו בדשן וגו' אסור לחנוע בשבת דכתיב וקריאת לשבת עונג אבל לימוד תורה דשמחה הוא דמקרי כמ"ע משמחי לב ולא מצוינו בשום מקום דמקרי עונג ולא נצמוינו בשבת על השמחה גם לא נצמוינו ללמוד תורה בשבת משום עונג רק משום דהוא יום פנוי ואדרבא מבואר בסימן ר"צ דה"ח ימשכו יותר באכילה ושתיה ואף על גב דלשנן דמ"א עם דהרי הם חתוננים בלימודם כו' הוא שיגרת לישנא וכיון דהוא שמחה בלא עונג אסור ואפילו בשבת וליא דמי למ"ע לעיל שאין למנוע מאיטיות חבידים בסעודה ג' דהתם נמי חתונג הוה לו שמחבד ונהנה מהו וכן הנה לישנא אס אינם נביאים כו' ומהנהגן תורה היא, וכן דעת המג"א דילמוד רק דברים המותרים בתשעה באב.

10. הגהות רע"א או"ח סי' נה'

צ"ה בהג"ה ואם יצאו אחר שהתחיל בקו"ף רם וקדושה יבול"ם להתחיל כ"ז פדר קדושה ולומר הקדיש של"ם. משמע דגם לענין הקדיש צריך שהתחיל התפלה בקול רם. אבל אם יאלו מקלמן קודם התחלת חזרת התפלה אין אומרים הקדיש של"ם. וק' אמאי לא יאמרו הקדיש של"ם בשביל חפלת לחש שהיה צעשרה דמ"ש מתפלה ערבית דכ' המ"א לח"כ ותפלת ערבית וקדיש לאחריה לא שייך לקי"ש וצרכותיה משמע אם התחיל הש"ע אומרים אחרים הקדיש. דהקדיש שייך על התפלה. ואמאי חפלת שחריח איתו כן. ומה דמתקן חזרת התפלה וכי צעביל זה אין שייך הקדיש על התפלה בלחש וצ"ע. וצענין הדין דילאו קלמן דגומרין אם נשמיר רוב. מסתפקנא אם לאחזר שהתחיל צ"י יאלו חמשה. ואח"כ צאו אחר לחש. ויש עתה רוב אם מהני לגמור. וכיון דליכא רוב מלוטן י' דהמילו. ואף אם אי' מלוטן ה' שיאלו חזר לחש יש נפסק שמה דכתיב היה זמן דליכא שיעור רובא נפסקת הדבר לגמרי והיה הדבר כמו התחלה מחדש: של"ם להשלים כ"ז פדר הקדושה. היינו לומר אחר התפלה חצי קדיש וקדר קדושה וכל ללון

לע"נ ברוך בענדיש וברכה גרוס ע"ה

13. ברכת שמואל יבמות (כא')

דרונו ככולו דהרי חל שם דליכא מקוה כלל, וכמו ששמעתי מפי מו"ר קדוש ישראל זי"ע לפניו אס מהני רוב מדין רובו ככולו לנרוף עשרה בקריאת ההורה, ובקריאת מגילה, ובחזרת הש"ץ, ואמר דבכל הדינים האלו תלוי כחדא סברא, דיש לחקור בכל אחד מדינים אלו דהיינו מה דבעינן עשרה בכל אחד מהדינים האלו, אס החיוב של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ץ חל על עשרה ביחד דוקא, וכי"ז דליכא עשרה ליכא חיוב כלל של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ץ, או לא דנאמר דהחיוב של קריאת הסורה ומקרא מגילה וחזרת הש"ץ חל על אחד אלא דדין הוא דאינה נאמרת אלא בעשרה, ואמר דאס נאמר דהחיוב נעשה דוקא ע"י עשרה ביחד, או ל"ש דדין דרונו ככולו דהא ליכא חיוב כלל, ואפילו מיעוט חיוב ליכא, דהרי החיוב הוא חל דוקא ע"י עשרה, אבל אס נאמר דהחיוב חל אפילו על אחד אלא דדין הוא דאינה נאמר אלא בעשרה, או שייך דדין דרונו ככולו דהרי איכא רוב חיוב ומיעוט פטור ודין הוא בכל הסורה כולה דאמרינן רובו ככולו.

11. ברכת אברהם מגילה

ט) ברע"א (נ"ה א') מסתפק אס ילאו חמשה, ונכנס אחר, שלא ממנין הראשון, וגם מסתפק, שיתכן שאפילו אס יחזור ממנין הראשון, אולי כבר נחבטל המנין, ודינו כמו בחמילה, שאין להתחיל בלי עשרה. והספק ה', די"ל שברגע שאין עשרה בטל כל המנין, היינו שצטלה חזרת הש"ץ, והקדיש, והקריאה, שוב ל"ש להתחיל במקלט מנין. ונראה דלפי זד, אס אס יכנס מנין שלם, ל"ש להמשיך כיון דאין חזרה של חצי מפלה.

12. חיי אדם כלל לא' (יא')

רא"צ יע אס כולם שמעו קריאת התורה ויש איזה בני אדם שלא שמעו, אס מותר לקרות עוד הפעם בשבילם, ולא דמי לפריסת שמע כסי"ט, דהתם כל יחיד מחויב אותה ברכה. אבל הכא החיוב רק שישמע קריאת התורה, וחכמים שתקנו שיברך משום כבוד הצבור, וי"ל דלא תקנו אלא כשכל הצבור חייבין בקריאה, אבל לא בשביל יחיד. וצ"ע:

14. חידושי הגר"ח על הש"ס מגילה (כג:)

מגילה דף כג ע"ב. הנה הדין דפורס על שמע לשיטת רש"י (מגילה דף כ"ג ע"ב ד"ה אין) הוא קדיש וברכו וברכה ראשונה שבקריאת שמע, ואין צריך שיהיו כל העשרה שלא התפללו, ומחלוקת במס' סופרים (פ"י ה"ז) אס צריך ו' או ז'. ושיטת הרמב"ם (בפ"ח מהל' תפילה ה"ה) דפורס על שמע הוא כל ק"ש וברכותי, ותפילה בציבור הוא חזרת הש"ץ, דהיינו שאחד מתפלל והשאר שומעין, ואין צריך שיהיו כולם מחויבים אלא רוב מחויבים סגי (שם ה"ד). ומבואר מהרמב"ם דבמחויבים סגי ברוב, אבל מתפללים צריכין שכולם יתפללו, ולכן בחזרת הש"ץ שכולם שומעין וזהו תפילתם, די ברוב מחויביין. אבל בתפילה בלחש כשרוב מנין מחויביים ומיעוט כבר התפללו אינם יכולים להצטרף שיהיו נקראים מתפללים בציבור, דמאחר דהמיעוט אינם מתפללים אינם מצטרפין למנין, דמחויבים אינם צריכין שיהיו כולם אבל להתפלל צריכין כולם.

והנה החיוב של תפילה בציבור שהוא חזרת הש"ץ אין לו שייכות לחיוב תפילה בציבור בלחש, אלא אס יש מנין והרוב מהן לא התפללו תפילה בציבור, מחויבין להתפלל דהיינו להעמיד אחד מהן שיתפלל והשאר שומעין, אך אס התפללו כבר ביחידות נחלקו הב"י והרדב"ז (שו"ע א"ח סי' ס"ט ס"א ובמ"ב סק"א) אס פרוחה מהן חובת הציבור או לאו, וזהו רק אס כבר התפללו אז הדין דפרחה מהם חובת ציבור, אבל קודם התפילה אס ישנן עשרה שרוב מהן מחויבין להתפלל, אז חייבין להתפלל בציבור דהיינו להעמיד אחד שיתפלל חזרת הש"ץ.

וזהו דין רק בחזרת הש"ץ, אבל בתפילת מגן אבות של ליל שבת שיש לו ג"כ דין חזרת הש"ץ, אכן מחולק הוא בדינו מחזרת הש"ץ, דהרי בתפילת ערבית ליכא דין של חזרת הש"ץ אלא תקנה תקנו משום המתאחרין, נמצא דכל חיובו הוא כשהתפללו בציבור תפילה בלחש, דכזה שהתפללו בציבור הוא המחייבין לומר מגן אבות, ולענין תפילה בלחש אין די ברוב מחויבין אחרי שאינן מתפללים, לכן לא יוכלו לאסוף עשרה שרוב מהם מחויבים כדי להתפלל מגן אבות. אבל אס התפללו בעשרה שכולם היו מחויבים וחל עליהם חיוב מגן אבות ואח"כ הלכו אחדים מהן יוכלו לצרף עמהם גם אותם שאינן מחויבין דהיינו שכבר התפללו.

ונראה דכל זה דין הוא רק במיעוט שלא התפללו, אבל כשיש תשעה מחויבין בודאי יכולים לצרף לתפילה בלחש גם אותו שכבר התפלל, דצירופו הוא מדין כל בי עשרה שכנתא שריא, לפי שיטת השו"ע (א"ח סי' נ"ה סי' ד) דסובר דמצטרפין אף אס האחד הוא ישן, וראיתו מקטן המוטל בעריסה דבעיא היא בגמרא (ברכות דף מ"ז ע"ב, ע"י בתוס' דף מ"ח ע"א ד"ה ולית) אס מצטרף ומסיק שם דכיון דהוא קטן הוא פטור מתפילה, אבל משום שהוא ישן ואינו מתפלל אין חוששין לזה כארון שמצטרף לעשרה, (ועי' בפר"ח שחולק על זה). [א"ה, ע"ע בעמק ברכה בענין תפילה אות ו' ובענין נשיאת כפים אות א' מש"כ בענין זה].

לע"נ ברוך בענדיש וברכה גרוס ע"ה

אליבא דהלכתא

מגילה דף כ"ג

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

ענין - בענין לעלות מוקדם בשבת בבקר

ספר מהרי"ל הל' שבת אות לז'

[לז] אמר מהרי"ל סג"ל פעם אחת בשבת נחמו סיימו הצבור תפלתם בכה"כ פרס סיים מהרי"ש עם הבחורים כביתו. ויהי כבוא הצבור לקבל פני הרב אמרו הפרנסים אליו, מר מ"ש היום שכ"כ הארכת בתפלה, אמר להם מה אעשה אשר מנהג שלכם להפך, דכל שבת משכימין אתם לבה"כ יותר מבחול יביום השבת אני מאריך בשנית שחרית. ואמר' שכך קבלה בידו מרבנו מה"ר יצחק¹ נורטהויזן אשר הוא הראה לו סמך לזה מעבודת הכהנים, דביום השבת לא היו משכימין להקריב תמיד השחר כבשאר הימים, כדי שלא לבטל שינת שחרית דהוא עונג שבת, וראיה דכסדר פנחס (במדרש כה, י) לא כתיב גבי שבת עולת הבקר, כמו שכתוב סמוך לו גבי פסח (שם, כג). וקאי אז על כל תמידים של שאר רגלים הנוכרים משם והלאה², והיינו משום דבשבת לא הישכימו כ"כ³.

רש"י מגילה (כג.)

ובשבת משהין דבא. שכתב מיקט הכל מערב שבת ויפה למהר זלמן לקרות שמע כוונתן: ומשהין

מרדכי שבת רמז שצח

נחול איכא היכרא: שצח (י) ענ מה שנהגו העולם שכל ימי השבוע מתעוררין צחק לניח הנסמך להספלא או ללמוד ובשבת ישנים יותר בשחרית וכו' טעמו של דבר שכל ימי השבוע נאמר נאמדי על שחר צחק צחק וצממדי על שחר דשבת לא נאמר צחק (טו) (טז) אלא וציוס השבת ולשון זה משמע אחריתו כדמשמע בזמא (דף לג): וטעם זה שמע ר"י גר' יהודה צעיר רומא מפי רב האי גאון:

ערוך השולחן או"ח רפא' א'

דבתמיד של חול כתיב 'בבוקר' (במדבר כז ד) ואצל שבת נאמר 'וביום השבת' (שם פסוק ט) דמשמע איחור עכ"ל, והוא כנגד הגמרא והמסכת סופרים. ואולי ס"ל דזה שאמרו מהררים לבא אינו על כנגד ימי החול דלא הזכיר בגמרא ימי החול, אלא כנגד יו"ט שאומר שם מאחרין לבא משום דצריך להכין לסעודת יו"ט, כנגד זה אמר דבשבת ממהרין לבא כלומר יותר מכו"ט, אבל כנגד ימי החול מאחרין. וזה שכתב הטעם מהא דכתיב 'וביום השבת' הוא רמז בעלמא דהא במוספין כתיב, אלא משום דכתיב (שם פסוק טז) 'על

א גרסינן במגילה (נג). בשבת ממהרין לבא לבית הכנסת שכבר תקנו הכל מערב שבת, ויפה למהר לביאתן לקרות שמע כוונתן (רש"י ד"ה) וממהרין לצאת משום עונג שבת (שם ד"ה) וממסכת סופרים (פ"ח ה"ד) אומר בשבת ממהרין לבא כדי לקרות קריאת שמע כוונתן, ומאחרין לצאת כדי שישמעו פירוש של הסדר, כלומר פרשה של הסדרה. ולפ"ז יש להתפלא על רבינו הרמ"א שכתב בסימן זה (פ"ח) ונוהגים שבשבת מאחרים יותר לבא לבית הכנסת מבחול משום

ענין ב' - בענין קטו עולה למנין ז'

שו"ע או"ח רפב' ג'

ג הכר עולים ה' (ט) למנין ז' אפי' אשה ו' (י) וקמן שיודע למי מברכין אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור: הגה ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים (רין וריב"ש) ודין ענין כענין כדן אשה אבל אם א' אמו מישראל ב' מותר לעלות (והנהגות מ"י) פ"ב מהל' תפלה) ואסור לקרות ב' נראש מגולה ואין איסור לקרות ע"ה נכד ועשר וגדול הדור לפני מ"ח כי אין זה מיון למ"ח רק כבוד למורה שמתכבד בנאשם גדולים (א"י) וממזר מותר לעלות למ"ח (מהרי"א טפ"א) וע"ל סי' קל"ז מסדר הקרואים:

הערות דרשו 28 שם

28 ונער בר מצוה שלימדוהו לקרוא את הפרשה של שבת שלפני בר המצוה, כתב בשו"ת אגרות משה (ארח ח"ב סי' עב) שאם על ידי כך שלא יקרא יגרם צער לנער הבר המצוה ולמשפחתו, הררצה להקל בדעה זו אין למחות בידו, ובפרשת זכור, כתב בשערי צדקה (סי' כז) בשם הפמ"ג והשו"ע הרב שאין ליתן לקטן לקרוא בתורה.

מג"א שם

גם נחמיה: ה' ימנין ז'. אבל לא (י) למנין שלשה [ע"ש]: ו. וקמן. אבל להיות הוא מקרא (י) אינו יכול עד שיבא ב' שער' (ר"מ מלונדנרש נמשו' צ"י סימן מ"ג) אם אין שם כהן אלא קטן (י) קוראין אותו ג' (י) אבל בלוי אזי מסופק (י) אם יקראו לכהן פעמים (ר"י) סי' קמ"ה) ורדב"ז כי לדין קורין לכהן קטן למנין ז' אבל קורין למנין ז' (כ"ה סי' קל"ה) ול"ז דמ"ע דוקדקו לא נאמר על כהן קטן דהא כתיב כי את לחם אלהיך הוא מקריב וקטן לאו צד ענהה הוא והאידנא לא נהניו לקרות קטן אלא למפטיר, ומנאמי דביב"ש סי' שבי"א נשם רש"י דמ"ש נגמר' הכל עולין וכו' היינו דוקא למפטיר וכי"מ בהג"מ גי ענדים כענינים ונב"י סי' קל"ה נשם הרוקח ומיהו משמע דלאחר שנשם מנין הקרואים מותר לקרותו ואין נוהגין כן. ומשמע מכאן דאשה חייבת לשמוע קריאת התורה וצ"ע שנתקנה משום מ"ח ונשים אינן חייבות במ"ח מ"מ מנהג לשמוע כמו מלות הקהל שהנשים והטף חייבים בה (י) עפ"י קמ"ו. ומיהו י"ל דלף על פי שאינן חייבות עולות למנין וכי"מ המוספות סוף ר"ה אבל בני"מ פ"ע כחוב הנשים חייבות לשמוע קריאת ספר כנאשים ומנהג למרנס להם שינו עכ"ל וכן נהגו הנשים ללא חולה: ז. אמו מישראל. דלו היל ישראל מעליא: ח. בראש מצוה. זה קאי אקטן וכי"מ דב"מ דלנו גדול בלא"ה

רע"א שם

רפב סעף ג' בהג"ה וממזר מותר לע"ת. ובמקום לוי לא יעלה למחלל קדושת לוייה מג"א לעיל סי' קל"ה סק"ג: מג"א ס"ק ד' לא ימנין שש"ה. מצוה שם דהיכי דעולים פחות משבעה בגון יו"ט ויה"כ אינו עולה ורק למנין ז' עולה ע"ש לפ"ז נראה פשוט דבשבת רק אשה אי עולה אבל לא ב' נשים כיון דמבלעדיה ליכא ששה קרואים ולא גרע שבת מיה"כ דלשמה לא מצטרף אשה וחולם מלשון הרמ"א אבל לא שיהי' כולם נשים לא משמע כן ועיין משה פנים מאירות ח"ב סי' נד: מג"א ס"ק

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

אליבא דהלכתא

מגילה דף כ"ג

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

ענין ג' - ענינים שונים בדבר שבקדושה

באר היטב נה' ס"ק ב'

האחרון אמן ויעלה לכולם ואם יש הפסק יענה על כל א' וא' הלק"ט ח"צ סי' מ"ח: (3) זכרים. כל שיש מנין כזה"כ אין לש"ך להמתין לאדם חשוב או גדול שעדיין לא בא בנימין ואם סי' (קס"א) [קס"ח] וכ"כ רמ"א סי' קכ"ד סי' ג' ע"ש. אדם הנוצר ע"י ספר יצירה אם מטטרף לעשרה וכל דבר שבקדושה ע"י נמש' ח"צ סימן ל"ג: (א) בני חורין. וכל הקדושים שזין אפי' קדיש דרבנן שאחר הלימוד. שנה"ג בשם מ"מ: (ד) קדושה. וכל מפלות

הגהות רע"א שם

ג' בהג"ה ואם יצאו אחר שהתחיל בקול רם וקדושה יכולים להתחיל ב' סדר קדושה ולומר הקדיש שלי. משמע דגם לענין הקדיש לרין שהתחיל התפלה בקול רם. אבל אם ילאו מקלמן קודם התחלת חזרת התפלה אין אומרים הקדיש שלי. וק' אמאי לא יאמרו הקדיש שלי בשביל תפלת לנש שהיה בעשרה דמ"ש מתפלת ערבית דכ' הרמ"א אח"כ ותפלת ערבית וקדיש לאחריו לא שייך לק"ש וברכותיה משמע אם התחיל הש"ע אומרים אחריה הקדיש. דהקדיש שייך על התפלה. ואמאי בתפלת שחרית אינו כן. ומה דקטנו חזרת התפלה וכי בשביל זה אין שייך הקדיש על התפלה בלחש וז"ע. ובענין הדין דילאו קלמן דגומרין אם נשמע רוב. משתפקנא אם לאחר שהתחיל צ"י ילאו חמשה. ואח"כ באו אחר לשם. ויש עתה רוב אם מהני לגמור. וכיון דליכא רוב מאותן ' דהתחילו. ואף אם א' מאותן ה' שילאו חזר לשם יש לפסק שמא דכבר היה זמן דליכא שיעור רובא נסתלק הדבר לגמרי והיה הדבר כמו התחלה מחדש: שם 'השליש' ב' סדר הקדושה. היינו לומר אחר התפלה חצי קדיש וסדר קדושה וצא לניין

שו"ע או"ח סי' נה' ס"ק ד'

ג' בהג"ה ואם יצאו אחר שהתחיל בקול רם וקדושה יכולים להתחיל ב' סדר קדושה ולומר הקדיש שלי. משמע דגם לענין הקדיש לרין שהתחיל התפלה בקול רם. אבל אם ילאו מקלמן קודם התחלת חזרת התפלה אין אומרים הקדיש שלי. וק' אמאי לא יאמרו הקדיש שלי בשביל תפלת לנש שהיה בעשרה דמ"ש מתפלת ערבית דכ' הרמ"א אח"כ ותפלת ערבית וקדיש לאחריו לא שייך לק"ש וברכותיה משמע אם התחיל הש"ע אומרים אחריה הקדיש. דהקדיש שייך על התפלה. ואמאי בתפלת שחרית אינו כן. ומה דקטנו חזרת התפלה וכי בשביל זה אין שייך הקדיש על התפלה בלחש וז"ע. ובענין הדין דילאו קלמן דגומרין אם נשמע רוב. משתפקנא אם לאחר שהתחיל צ"י ילאו חמשה. ואח"כ באו אחר לשם. ויש עתה רוב אם מהני לגמור. וכיון דליכא רוב מאותן ' דהתחילו. ואף אם א' מאותן ה' שילאו חזר לשם יש לפסק שמא דכבר היה זמן דליכא שיעור רובא נסתלק הדבר לגמרי והיה הדבר כמו התחלה מחדש: שם 'השליש' ב' סדר הקדושה. היינו לומר אחר התפלה חצי קדיש וסדר קדושה וצא לניין

באר היטב שם

ומדברי משנת שער אפרים סי' ס"ו נראה כדברי ט"ו ע"ש: (1) הדחה. אפי' בלי חומש ודוקא א' ולא ב' ובכבודו כ' שלא ראה נוהגין לזכרו אפי' בשעת הדחה ובזמנינו נוהגים לזכרו ע"י חומש שנינו ומיהו דוקא לשמע זרכו וקדיש שהוא חיוז אבל קדיש שאחר עליו לא יאמרו מ"א. וכי צ"ח הא דמטרף ע"י חומש דוקא שנכתב על הגייל כס"ת אבל חומשין שלנו לדי"ה אין מנטרפין וא"ו בשם זקינו הגאון ז"ל הלכה למעשה שלא לזכר קטן:

(ולאו ד' קדיש וי רק היכי

רמב"ם הל' תפילה ח' ו' ז'

עשרה שהרי יצאו יהושע וכלב: ׀ וכל דבר שבקדושה לא יהא אלא בתוך עדה מיראל שני ונקדשתי בתוך בני ישראל. וכל אלו הדברים אם התחילו בהן בעשרה והלכו מקצתן אע"פ [ט] שאינן רשאים יגמרו השאר: ׀ וצריך להיות העשרה כולן במקום אחד ושליח ציבור [ט] עמהן במקום אחד. חצר קטנה שנפרצה במלואה לחצר גדולה והיו תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מיצטרפין. תשעה בקטנה ויחיד בגדולה אין מיצטרפין. צבור בגדולה ושליח ציבור בקטנה יוצאין ידי חובתן. ציבור בקטנה ושליח צבור בגדולה אין יוצאין. שהרי הוא מופלג מהן ואינו עמהן במקום אחד מפני שיש לגדולה פסין מיכאן ומיכאן הרי היא כמופלגת מן הקטנה ואין הקטנה מופלגת מן הגדולה אלא הרי היא כקרן זרית שלה:

ערוך השולחן נה' כד'

בר הבימה אף ע"פ שהיא גבוה עשר ורחבה ארבע ויש לה מחיצות וחולקת רשות בפני עצמה, מ"מ לענין צירוף לעשרה, כיון שהיא תשמיש בית הכנסת, מצטרף העומד שם לעשרה, דלענין זה היא מקום אחד ממש עם הבית הכנסת וי"א. ונ"ל אפילו תשעה בכימה ואחד בבית הכנסת מיצטרפין, ולא דמי לגדולה וקטנה שנתבאר, דהבימה והבית הכנסת כחד ממש חשיבא לענין צירוף. ואף ע"ג דלענין עמידה בפני ספר תורה נחשבת כרשות אחת כמ"ש ביו"ד סימן רמ"ב (פ"ט), לא דמי, דהתם העמידה הוא מפני הכבוד של הספר תורה, וכשיכיר חלוקת רשות נסתלק טעם הכבוד, אבל לצירוף אחת הם. ומ"מ יש מי שאומר דאם המחיצות מגיעות עד התקרה, חולקת רשות בפני עצמה, ויש לחוש לרעד זו, אך אין זה מצוי כלל. ואפילו אם מצד אחד או משני צדדים מגיעות לתקרה, כיון שמשני צדדים אין מגיעות, כאחת הם: